

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

20 cot.

Від порядку нарад щорічного Конгресу стоїть поруч питання про „релігію і народність“, що є продовженням минулорічних рефератів на цю тему і своєрестинного звіту про діяльність

Сотуз Пародія, дві нашіні справи, а саме: справа про т. ар. національну дисципліну і про територіальну автономію. Перша з них, накинута виступом гітлерівців у Німеччині, стане лавиною проблем каменем піддержки інституції Конгресу. Це справа в першій мірі людська, а там і інших національних груп Німеччини. На ній правдоподібно покажеться відріз, чи Конгрес вийде цілий, чи аменований на жидівські національні групи.

До ідеології німецьких національних соціалістів належить мнє іншим питання про чистоту германської раси. Тільки германська раса є в їх очах досконала. Всі інші народності чи раси, яких члени живуть у границях німецької держави, це більше або менше горожани другої, у всякім разі гіршої, категорії. Як такі, вони не можуть мати той повноти особистих, національних і політичних прав, як раса папууча, германська. В ім'я тої ідеї, яка мимоходом кажучи, живо вагає дивні для нас індійські касты, виповили гітлерівці вплив не тільки існуючим расам (читай національностям), в першу чергу жидам, але і не існуючим, до третього покоління назад включно.

Жиди різняться від інших народів між іншим тим, що вони найбільше схильні підпорядковуватися життєвим умовам, словом вони найбільше асиміляційно спосібні. З другої сторони, вони як раса найбільше відпорні. У тих двох прикметах належить, на мою думку, шукати опори для їх всеобіймаючих впливів і сил. Хоч їх нараховують у Німеччині около 600 тисяч, то вони все таки не уявляють себе національною меншиною, а причисляються просто до німецького народу. Це їх практичне право. Як такі вони користуються повнотою всіх військом прислужуючих прав, не позбавляючи себе рівночасно характеристичних і очевидно неперечених прикмет своєї відрубної раси. Коротко, вони є німцями і жидами в одній тілі.

Проти тої, що так кажу, двоєлювості одного і того самого народу виступають німецькі нац. соціалісти, проголошуючи право на дисципліну, себто насильного виселювання чужих елементів, для охорони власної раси перед впливом чужої під яким би то не було видом. Подумання теоретично представляється новий вираз як львівський вплив деяких попереджуючих симптомів і вдається не гриняти перед законом тої науки. Але застосування практично назирає відріз значення прикрого невдоволення. Живемо в часах, де з усіх усюдів лунає гасло самоопанованія народів; сама іст. Конгресів оперує на тій основі, підчас коли нова ідеологія заперечує її ґрунтовне право: самоопанованія одиниці. Як це у буденні виглядає, про це сповіщають чужинні газети у своїх репортажах із Німеччини на це достарчає не менше ілюстрацій німецько-австрійська твита війна і давньоско братання... Очевидно відносини в Німеччині це велике обтяження для 9. Конгресу Національностей і ця точка Конгресу це трохи не питання буття його самого.

Друга важна справа, якою займається цей Конгрес, це як сказано, справа територіальної

автономії. Воно повинно в першу чергу інтересувати нас, українців. Референтом до цієї точки в каталонський посол Естельріх, який на основі вільного досвіду безперечно може найбільше компетентний скласти тут відповідне слово. Але як країна до країни не подібна, так і відносини, які тепер панують на гарній європейській землі, різняться від тих, які ми стрічаємо особливо серед нових держав сходу. Для повноти і живості образу боротьби за право на територіальну автономію треба було не тільки тла Піреней, але і мережів наших Карпат. На жаль, на програмі цих важких нарад не видно ні одного українського імени. Це тимбільше шкода, бо в Берні як не-

писана точка нарад має відбутися маніфестація Конгресу проти потриванняго голоду на Україні.

Він Редакції. Цей інформаційний лист про діяльність Конгресу Національностей, що походить із вашої редакції, дійсно в поведінку, конгресу уже виступав. Дві з них воли наслідки з Берна від наших делегатів тла Міл. Рудницького та Зигмунта Пеленського. Тоді побачили, виправданні. Але не зважаючи на єдиний лист, на все таки його публікуємо в інформаційній цілі.

Напрямні німецької закордонної політики.

Промова німецького міністра закордонних справ Нойрата.

(УП) Дня 15. IX. 1933 р. в год. 10. вечором говорив німецький міністр закордонних справ фон Нойрат про напрямні німецької закордонної політики. Промова була передана також і через радіо. Промова була звернена спеціально до представників закордонної преси, які дуже численно заповнили залу на запрошення міністра. Тут подаємо короткий зміст промови.

По літній перерві починається знова робота. За декілька днів вийде німецька делегація під проводом фон Нойрата на женецькі наради. Міністр дав вислів своєї радості, що може знову вступити у ближчі зв'язки з представниками світової преси, якої обов'язком є інформувати свої краї про відносини в Німеччині. Сам міністр хоче причинитися своєю промовою до кращого зрозуміння німецьких стремлінь і тому саме говорить про напрямні закордонної політики. Стверджує, що весь світ знаходиться нині в стані стагнації і що всякі спроби інтернаціональної співпраці виявлялись безуспішними. Йдуть конференції за конференціями, наради за нарадами, але розв'язка проблем не поступає при цьому ані на крок вперед. Шукуючи за причиною того безвихідного положення натрапляється на версайський договір, що вже 14 літ тяжить над Європою. В 1919 році говорилось, що версайський договір можна буде ревізувати, але пізніше від цього відступлено і зроблено його недоторкальним, а все це тому, щоби далі держати Німеччину в ярмі. Всі можливі засоби вживаються, щоби це досягти. Інакше примирення мають різні принципи у відношенні до держав-побідників, а інакше до поразених. Німеччина мусить боронитися перед духом Версаю, а напрямні цієї оборони подав 17. травня райхсканцлер Гітлер. З жалем приходиться ствердити, що на чужині подекуди ще й нині не розуміють німецької закордонної політики. Думають, що німці хочуть війни, колиж вони в дійсності бажать мира. Пробували дійсність закрити перекучуванням чи навмисним затулюванням фактів з промови Гітлера. Коли промова починалась зворотом про літню перерву, то це не означало, що в літі нічого не сталося. Навпаки, літом заключено багато договорів, відбудо-

багато нарад, однак все це не ауміло з німцями змінити обличчя Європи. Хвиленнями комуністами та політичними потягненнями, які мають лише демонстративний характер, можна сподіватися досягти, як теоретичними балаганом, що підійдуть до кожної справи по суті, а першою думки був і Муссоліні, коли перш за все ідею пакту чотирьох, який підписала і Німеччина, щоб і цю обставину використати для поправлення ситуації в світі. Сила цього пакту не залежить від його сформулювання, а від духа, в якому його пристосовується в житті. Остаточну ціль не можна досягти, коли пакт використовується для вдержання в пошуку одного з партнерів. Міністр переконаний, що ті чотири великі держави, які цей пакт підписали, мають вирішити всі спірні питання в Європі, колиж вони до цього добру волю. Щодо розробки, то інші держави не хочуть зробити ніяких уступок, коли тимчасом німці все зробили, чого від них жадали. Ними всяких переговорів, міністр не добуває ніяких познань, які жакзували б те, що світ дійсно хоче розібратися. Всі кажуть, що німці зб'ються, хоч у дійсності Німеччина йде на всі пропозиції з якою б то було бачити при тій умовині, що й ін. тепер узброєні держави ті пропозиції приймуть і їм підчиняться. Німеччина готова не лише зрентися усякої нашої зброї, але й піддати свої цивільні форми інтернаціональній контролі, коли те саме зроблять і інші держави. Дехто хоче закласти перше контролю для тих, що вже розб'ються. А це є просто лише відсування справи розб'єння. Такі думки пропагує частина закордонної преси. Навіть висловлюється твердження, що німці тепер хотять лише зрости в силу, щоби відтак перейти до політики насильства. Міністр заявив, що це абсолютно не відповідає дійсності і він вважає це за спробу при допомозі преси даліше поневолити Німеччину. На це Німеччина ніколи не погодиться. Про відносини до Австрії заявив міністр, що німеччина не змішується у внутр. австрійські справи. Одне

ФЕЛЕТОН „ДІЛО“ З ДНЯ 20. ВЕРЕСНЯ 1933.

АКСЕЛЬ МУНТЕ.

Модний лікар.

(„Книжка в Сан Мікелі“, IV. розділ.)

3. У звіринці. Жак — славний гориль.

Чому міг я виладати руку між ґрати клітки, те сиділа чорна пантера з менажерії Пезон і чому тоді ця чорна кітка, коли не було нікого, хто дратував би її, вклася горілиць, дружно муркотіла до мене і ваявши мою руку у свої кігті, маніжилася до мене в широко роззявлену пащу? Чому міг я вложити ланцету у серед лані Леонії і тягнути звідти скалку дарма, що лавиця кружляла тяжієнь по клітці на трьох лапах серед мук? Вечулене місце боліло її лані і Леонія хвиляла як дитина, коли я витискав з її лані гвіз. Тратила терпець аж тоді, коли прийшло до дезинфекції, а проте у притишенім грімі її голосу не було гніву, тільки розчарування, що не відно її було самій озирати рану ланком. Коли після скінченної операції виходив я зі звіринці з маленьким павляком на руках — гонорарем пана Пезона — сказав мені славний присмирник лаві:

— Пана доктор! ви помилилися щодо свого фаху — ви повинні були стати присмирняком звірів!

Чи великим підбитуновий медвіць Іван з „Париського ботанічного саду“ не вилізав зі свого басену, коли побачив мене, щоби підійти

до залізаного огорожі своєї вазини? Ставав на задніх лапах, притулював свій чорний ніс до мого і зовсім по дружньому брав з моїх рук рибу. Сторож казав, що цього не робить він а ніким. Імовірно вважав мене своїм земляком. Не кажіть, що він хотів лише риби, не руки, тому, що він стояв у тій самій позиції, навіть коли я не мав нічого, як довго я був при ньому. Ми очевидно розмовляли шведською мовою з підбігновим акцентом і цей акцент мав я від нього. Я пересвідчився, що він розумів кожне слово, коли я казав йому тихим, одноманітним голосом, як дуже мені його жалі і як я раз, ще хлопцями, бачив його двох своїх кіт, коли при самому нашому човні плавали між ґратами — далеко у наші спільній батьківщині.

А білий Жак, славний гориль зі звіринці, єдиний зловлений представник свого роду, вивезений у безсонний край своїх ворогів! Чи побачивши мене не клав він довірливо своєї порепаної долоні в мою? Чи не давав він залюбки шкрябати себе вільно по хребті? Минала неодав хвиля і він лежав тихесенько, тримаючи мою руку. Інколи прикладав він уважно поверхні моєї долоні, яким зпав дещо з хіромантії і агітації мої пальці один за одним, яким хотів перевірити мої мязи. То знову відкидав мою руку, відкидався у владу і вмішався, яким хотів сказати, що не бачить великої різниці, — у чому і мав повну радію.

Навчастіше сидів він у кутку клітки, де відвідувачі не могли його бачити і розчепірював стебелинку. Рідко коли зникав він гондани.

Яку завісили для нього у смішній надії, що він уважатиме її галикою сикомори, за яким ходив, у днях своєї свободи, проводив сієту. Сила ві у низькому матрі в бамбусовій тропі, зовсім до арабського „серіру“, вставав раннім ранком і побачив я його лежма щойно тоді, коли він замудував. Його сторож навчив його їсти сидючи за високим столом, з підважаною серветкою. Казали навіть для нього зробити нім і валу з грубого дерева, але він не терпів їх і волів їсти пальцями, як ми наші предки ще перед кількома роками і як їсть ще досі більшість людства. Зате своє молоко пив із наявною насолодою з власної склянки, як і равінню казу сильною солодкою. Правда, що ніс обтирав пальцями, але те сам робила Петраркова Лявра, Марія Стюарт і великий французький король провансаль „Сонж“.

Білий Жак! Ми лишилися приятелями до кінця. Він марудив від Редна: його пера стали жовеласті, личішки витягались, очі западали щораз глибше у свої лми. Він став неспокійним і вражливим, сильно похудів і лебавом розчаштался сухо, лиховісно. Я часто міриз його температуру і мусів робити це дуже обережно, бо він мав охоту, як дитак, робити термометр, щоби поглянути, що там у середині йомушиться. Одного дня, коли він сидів на моїх колінах і тримав мою руку, нагальний приступ кашлю ступив ним і кілька краплин крові вийшло з його легенів. Вид крові проявив його жахот, як де бувало адебільше і з людьми. Чого за його бачило, як навіть найхоробріші воїни, що сповідають

при цьому зазначив, що інші держави використовували господарську пужу в Австрії, щоб навложити на неї політичні пута за малу допомогу. Світ повинен зрозуміти, що і в Німеччині і в Австрії живе один народ, який чи тепер чи дещо пізніше злучиться в одну цілість. Німеччина оперта на силу нації дивиться твердо в майбутнє і жадає рівноправності зі всіма іншими націями. Він дав вислів своєму переконанню, що тепер актуальна справа жидівська в скорому часі зникне з онуку, бо світ пізнає, що чистка була потрібна для оздоровлення нації. Ріжниця в системі правління не повинна бути перешкодою для співпраці між націями. Коли кожний буде перестерігати принцип невмешування в чужі справи, то всієї спори на цю тему дуже скоро зникнуть. Міністр переконаний, що дотепершні добрі відносини до Союзів Союзу будуть і далі такими. Теж саме відноситься й до інших країн доброї волі. Саме в скорому часі пізнає, що це значить мати до діла з твердим правительством, як тепер у Німеччині, ніж з правительством, ослабленим ріжними політичними спорами всередині громадянства і які кішки будуть з того користі. Тоді всі будуть тої самої думки, що й Муссоліні, що Німеччина лежить у серці Європи зі своєю культурою, історією, своїми потребами і своїми 65 мільонами населення і що дійсна європейська політика миру є неможлива без Німеччини, а тим більше проти Німеччини.

ВАЛОВА Scientia СОВІСЬКОГО
11 12

ЗНАННЯ ТО СИЛА ЗНАННЯ ТО СИЛА
Ленін

з ділянки: психології, філософії, соціології, літератури
мов: німецької, французької, англійської

4-5 ЗОЛ. МІСЯЧНО.

Папен проти Версайського трактату.

НЬЮ-ЙОРК, 18. 9. ПАТ. Часописи з концерну Герета привезли статтю віцеканцлера Папена, який стверджує, що Версайський трактат аналізує 15 точок Вільсона. Папен покликуються на меморіал Ранцава, пропозити паризької конференції, та його ноту до Клеманса з контрпропозиціями Німеччини на умовини антанті. Він стверджує, що ті документи невідомі Зл. Державам. Умовини альянтів прийнято під загрозою дальшої марші в глибину Німеччини. Візанті Папен підкреслює, що пропозиції Ранцава є ще сьогодні основою, на якій можна будувати порозуміння народів.

ІТАЛІЯ ПОДАЛА ШЕ ОДИН ПЛАН РОЗБРОЕННЯ.

Пертімакс твердить в „Еко де Парі“, що Рим переслав до Парижа новий план розброєння. Італія годиться в цьому плані на міжнародну контролю зброєння та пробний рік, однак домагається, щоб Німеччині вільно було мати т. зв. відресті типи всіх верста зброї, які їй заборонили Версайським трактатом.

Кількох краплин свіжої крові. Він тріпав щораз більше апетит і тільки з великим трудом можна було його намовити, щоб він фігу або ба- вава.

Одного дня застав я його в ліжку. Він на- зрівся з головою своїм коцом: зовсім так само лежали залюбки мої пацієнти в салі Сенклер-ського шпиталю, коли находила на них смер- тельна втома і знеохота до всього. Він мусів по- чати, що я прийшов, бо витягнув апід коца руку і простягнув її до мого. Я не хотів порушувати його спокою, сидів довго біля нього з його рукою і прислухувався його тямному, аерівному від- даху та хрипінній горла. Нараз гострі кашель- струсили упрям його тілом. Він сів і з виспелом болуни тримався за плечі. Його обличчя зміни- лось, зирнина поволоні зійшла з нього — я ба- чив перед собою людське сотворіння у боротьбі зі смертю. Він став для мене таким близьким, що втрапив близькі привілеї, приваляний Всевишнім свіратом як відплату за терпіння, які причиня- ли йому — привілеї легкої смерті. Його скін був жалюгідний; його душа поволі той самий пат. що виконував перш свої присуди на салі Сен- клерського шпиталю. Я цінав його добре, бачучи коротку хвату його руки.

А потім? Де ж мій приятель Жак? Знаю: він виправив тіло цінно до анатомії і його кіст- ки в величезній черепній стогні прирмлений у музей Дюатре. Та чи на цьому кінець?

Переклад М. Р.

Відкриття конгресу зорганізованих національностей у Берні.

Відкриття конгресу. — Голова конгресу про голод у СРСР. — Пос. Мід. Рудницька про го- лод на Україні. — Непорозуміння проведу конгресу з жидами. — Переговори.

„Наес Вінер Журналь“ з 17. IX. ц. р. у те- леграмі з Берна приносить перші інформації про початок нарад конгресу національних мен- шин. Участь у ньому взяло 50 делегатів з 12 держав. Голова конгресу д-р Вільфан, колишній посол до італійського парламенту, привітав но- ву групу, що приступила до організації гали- ційців, національну меншину Еспанії. Зі зголо- шених рефератів на перше місце висунули про- блему „Національна диссиміляція і права на- ціональностей“, але досі невідомо, чи вона ста- не предметом нарад, бо її референт проф. Ші- ман не явився наслідком недуги. При кінці своєї вступної промови д-р Вільфан згадав страшну голодову катастрофу в Радянському Союзі і висловив співчуття представникам дотичних меншин.

„Як представник російської меншини в Е- стонії — перекладаємо дослівно за „Н. В. Ж.“ — проф. Курчинський підкреслював факт, що го- лод у СРСР. багато більший як люди гадають, головни на збіжних землях, на півдні. А всеж радянський уряд вивозить велику кількість збіжя на чужину. Він звернувся з покликом до „Червоного Хреста“ вжити відповідних заходів для рятування мільонів людей від голодової смерті. Пані Рудницька, українська посолка в польському парламенті, змалювала аворушливу картину нужди на Україні і висловила свій жал, що саме тоді, коли російський імперіалізм пля- новано винищує фізично український нарід, впли- вові європейські держави заключають із Рад. Союзом дружні та інші союзи.

„Конгрес прийняв одностороннім привітом недавно зорганізовану понадконфесійну міжна- родню допомогу, заявляючи цим одночасно, що обов'язком усього цивілізованого світа є підтри- мати цю допомогую акцію.

„В імені німецьких груп, заступлених на конгресі, посол Рот (Румунія) заявив, що було би дуже жаль, якби проблема „Національна дис-

симіляція і права національностей“ не стала предметом нарад. Німецькі групи хотіли би ви- словитися про основні проблеми відокремлю- вання людських груп іншого походження, що живуть у державних організаціях і про права на- слідки такого відокремлювання. Німці вважа- ють принципово законно виправданим від- окремлювання людей іншої національності, го- ловно іншої раси з організму якогось народу, але одночасно вважають виправданим, коли людські групи, що стали меншинами наслідком диссиміляції боронять тих прав, за які досі за- ступався конгрес. Німецькі групи заявили при кінці, що вони боронитимуть усіх принципів конгресу без обмеження і надалі, як боронили досі. У першій засіданні відчинення конгресу представники жидів не взяли участі. Вони ве- дуть ще переговори про свою співучасть з про- водом конгресу. Жидівська група ставить як домагання, щоб конгрес заявився солідарно з ними і осудив теперішню німецьку владу.“

КОНГРЕС НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ І ЖИДИ.

Інформації ПАТ-а.

БЕРН, 18. 9. ПАТ. В неділю велася даліше переговори між членами конгресу національностей і жидівською групою в справі її становища супроти конгресу. Президія старається намови- ти жидів до участі в конгресі. Жидівська група обстає при своїм домаганні, щоб конгрес ви- словився проти переслідування жидів у Німеч- чині. Жидівська група домагається цього з тим більшим натиском, що німецька група висунула декларацію, яка стверджує згідність ідеології конгресу з правом кожного державного народу на відокремлення чужоплемінних груп, а це жи- ди вважають охотою оправдати протижидів- ську акцію в Німеччині. До год. 11. в ночі пере- говори були безуспішні.

Дивоглядний буквар.

З чого лемки мусять учитися?

Між педагогічними експериментами нової доби лемківський буквар, виданий у 1933 р., на- лежить до найславніших і засадує на те, що- би його помістити в археологічній відділі Бри- тійського Музею. Називається він так: „Буквар перша книжечка. Ціна 90 гр. wraz зі значком на цілі Товариства Підтримання Будови публич- них вселюдних шкіл. Львів 1933. Накладом дер- жавного видавництва книжок школьних уд. Куркова ч. 21. стор. 112“.

Уже з заголовку бачимо, яку правописну та мовну саламаку вводить тут анонімний „спец“, якийсь неграмотний гешетфиг. „Шлі“ — найчи- стіша форма літературної наддніпрянської мо- ви, нововведене „и“, колись таке дороге галиць- ким москвофілам переплутане з „и“, як це досі трапляється москалям, що транскрибують укра- їнські слова не знаючи справжньої вимови. Ав- тор букваря чомусь не признає в букварі мягко- го „і“, хоч лемківський говір знає безліч слів з мягким „і“, а що не міг обійтися без подвійно- го твердого та мягкого „і“, то ввів до букваря „и“ та „і“, які тільки збільшують плутанину. Одночасно букви у букварі складені на зразок польської абетки: а, б, ц і цілз низка слів і зво- ротів підібрана так, щоб вони були-то нага- дували польську мову: „Он дле мі меду“, „тол- дитком“, „под абляньом“, „знам, знам, крих- нул малый Петрусь“, „Филип оповідає часто о вельких фабрыках, котрі там виділа“, „он ро- біл воз“, „я пішов“, „Далі йдуть такі чисто лем- ківські слова як „кодеи“, „рой“, „уайи“ (вуай), „серцьом“, „дйи“ (дош), „мам“, „куп“, „днє- са“, „анет“, „потом“.

Усіх тих самоцвітів не перерахуєш! Буквар уживає лише скорочених замінників мі, ті, ть, ця (мені, тобі, мене), хоча лемки живляють і пов- них форм. Вершок саламахи є те, що автор пе- реплутав букви „ц“ замість „с“ і „ч“ („ци най- реплутав букви „ц“ замість „с“ і „ч“ замість „с“).

Це стравожине занемено вже обов'язково в народних школах у повітах: жесьльським, гор- лицьким і новосандецьким, себто в західній Лем- ківщині, звідки попередніми роками наших учи- теля. Ці повіти приналежать до арквіської курації.

Шкільний інспектор з Сяноці Антоні Шем- альський мав негідно обійняти до відчине-

них собі учителів, доручуючи їм вести цей бу- квар до народних шкіл також по селах сяниць- кого повіту.

Вже 29. серпня 1933 скликав інспектор до Сянока на нараду учителів, лише самих поля- ків і на ній вирішено вести цей лемківський бу- квар до народних шкіл на області повітів: ся- ниського та лиського. Хоча мовний закон з 1924 р., ні план навчання львівської курації на шк- рік 1932-33 для української мови (бо нового пля- ну навчання на шкільний рік 1933-34 курації не дотепер не затвердила) не передбачує „лем- ківської мови“, та проте реалний інспектор сам намагався вести цей буквар на області обох цих повітів. Щоби вкешити йому це, призначе- но інспектора Шемальського теж на лиський повіт, який зеднано зі сяницьким повітом з од- ну шкільну округу. Якщо діти не хотілиб учи- тись з „лемківського“ букваря, або батьки за- протестували би проти нього, порішено накла- дати карі.

Яка мета такої ревності, всі знаємо. Лемки дістануть учителів, які щойно самі піchnуть із та- кого букваря вивчуватися різних дивоглядів, так немов би ачилися чужої мови і чим більше будуть калічити цю мову та переплутувати її з іншою — тим краще.

Звернім увагу, як мало ця метода має спіль- ного з метою, якої ажнвають у польських школах.

В „Урядовім Денику“ М. В. і П. О. ч. 8-9 пояснено обійняк ч. 110 з дня 14. VII. 1933 (І. Пр. 2589/33), звернений до польських шкіл, щоб польське учительство уважало виполовало з мови школярів слова місцевих, польських гово- рів та заступало їх висловами літературної мо- ви. Ось нам текст з цього обійняка:

„W związku z mówieniem, czytaniem i pisa- niem... stopniowe przyzwyczajanie dzieci do za- stępowania wyrazów i zwrotów gwarowych odpo- wiednikami z języka warstw wykształconych, wiednikami z języka warstw wykształconych, „Pozostawiając dzieciom właściwy mu sposób wy- rażania się należy zwracać baczną uwagę na po- prawność językową dziecięcych wypowiedzeń, oraz przyzwyczajając je w dalszym ciągu do zastę- powania zwrotów gwarowych odpowiednikami z języka warstw wykształconych“.

Ніхто закопанських гуралів не ячить із бу- кварів, писаних їхньою говіркою. Зате лемки

БЕРЛІН, 15. 9. ПАТ. В Опельні відбувся вчора з'їзд пограничної моголі Лявзбунду, на якому представник Майнбург виступив промовою на тему східної колонізації. Селянський стан змирюваний інвазією чужого дому духом римського права та капіталістичною системою думання. Тому одним із перших посунень теперішнього міністерства різництвом було введення нового закону про наслідство селянських алфод, що алфоденке продажу ґрунтів на основі германського права. Тим способом полегшено крім селянській еміграції та швидко на схід, що відбувалася в останніх десятих роках і тривала обов'язковим східної Німеччини. Колонізаційна діяльність дозволить значному простором населення

— Назва ріки Амазонки помилкою. Гімназичний дослідник д-р Гут, що виїхав дев'ять літ тому до Америки, шез безслідно у пралісах. Тепер він несподівано з'явився в Екваторі у місті Гуаяквіль з Індіанкою, що стала його жінкою; він оженився з нею адячний, що вона врятувала йому життя всім літ тому, коли 23 його приятелів загинуло з рук індіан і від пропасниці. Гут заявив представникам преси, що назва ріки Амазонка мусить опиратися на імена тих, що так її називали. Бо між індіанцями суміжних пралісіе нема ніякого воювничого жіночого племені. Ця помилка постанала ймовірно від того, що індіанці племені Іваро, які там живуть, мають наскрізь жіночі манieri: вони носять спідниці та довгі плетені коси, їхній голос — високий і мелодійний. Томуто європейці, що воювали з індіанцями, вважали їх жінками. Д-р Гут не хотів вернутися до звичного цивілізованого життя і пішов назад у пущу між індіани.

